

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอน ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ ใช้ประชากรเป็นผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนชั้นประถม-ศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด ราชบุรี จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มละ 124 คน เท่ากัน รวมกลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 620 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติ บทบาทตามที่คาดหวังของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ในด้านการเตรียมการจัดกิจกรรม การดำเนินการจัดกิจกรรมและการประเมินผลการจัดกิจกรรม รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคใน ของแต่ละท่าน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จาก เลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถม-ศึกษาแห่งชาติ ให้แจ้งแก่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี เพื่อขอความร่วมมือใน การออกแบบสอบถามจากโรงเรียนในสังกัด ผู้วิจัยเป็นผู้ส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานการ

ประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ ให้ช่วยแจกและเก็บแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ไปรับคืน
 ด้วยตนเอง และมีบางส่วนที่ผู้วิจัยได้จัดส่งและรับคืนแบบสอบถามที่โรงเรียนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอนดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของตัวอย่างประชากร ใช้การหาค่า
 ร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.2 การวิเคราะห์บทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อ
 พัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาของตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ใช้การหาค่า
 ค่ามัธยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบ
 ความเรียง

4.3 การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียน
 การสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาของตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม
 ใช้การหาค่ามัธยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบ
 ความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามมี 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูผู้สอน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ผลของการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างประชากร
 สรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารโดยส่วนรวมแล้วเป็นชายมากกว่าหญิง ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ใน
 ช่วง 41-50 ปี ทำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่มากที่สุด ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารอยู่
 ในช่วง 4-10 ปี และส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี

ครูที่ปรึกษา ส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุในช่วง 31-40 ปี มากที่สุด มี
 ประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 6-10 ปี เป็นส่วนใหญ่ ก้าววุฒิสูงสุดทางการศึกษา
 พบว่า โดยมากมีวุฒิปริญญา ส่วนใหญ่ทำการสอนสัปดาห์ละ 21-25 ชั่วโมง

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ส่วนใหญ่เป็นหญิง และพบว่าส่วนมากมีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ส่วนใหญ่ของครูมีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 6-10 ปี และมีวุฒิสถุที่สุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 4 ส่วนใหญ่ใช้เวลาทำการสอนอยู่ในช่วง 21-25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในขณะที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในช่วง 16-20 ชั่วโมง

2. **ก้า่นการแสดงบทพาทและปัญหาลในการค้ำเนินการจกกิจกรรมการเรยยนการสอนเพื่อพัฒนาประชาชปไทยในโรงเรยยนประถมศีกษา**

2.1 **ก้า่นการเตรียมการกอนค้ำเนินการจกกิจกรรม ผลการวิจัยพพบว่า**

ผู้บริหารได้ปฏิบัติพทาทในการเตรียมการจกกิจกรรมอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ในทุกพฤตกรรมบงช้และทุกอ่าเภอ

ปัญหาและอุปสรรคในก้า่นการเตรียมการจกกิจกรรมของผู้บริหารพพบว่า "มีปัญหาลอยู่ในระดับน้อย" ยกเว้นอ่าเภอวิกเพลงและค้ำเนินสะกดก ที่พพบว่า "มีปัญหาลอยู่ในระดับปานกลาง" ปัญหาที่พพบว่า อยู่ในระดับมากกว่าปัญหาลอื่น ๆ คือ มีภารกจรับฉิชอบในหน้าท้่มากเกินไป

ครูที่ปรีกษาได้ปฏิบัติพทาทในการเตรียมการกอนการค้ำเนินการจกกิจกรรม อยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาเป็นรายอ่าเภอพพบว่า มีอ่าเภอวิกเพลงแห่งเดียวที่ปฏิบัติพทาทค้ำนี้อยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นบางครั้ง"

ปัญหาและอุปสรรคของครูที่ปรีกษาในก้า่นการเตรียมการกอนค้ำเนินการจกกิจกรรม พพบว่า "มีปัญหาลอยู่ในระดับปานกลาง" ถ้าพิจารณาเป็นรายอ่าเภอพพบว่า ทุกอ่าเภอ "มีปัญหาลระดับปานกลาง" ยกเว้นอ่าเภอวิกเพลง "มีปัญหาลระดับน้อย" หากพิจารณาเป็นรายปัญหาลและอุปสรรค พพบว่า ทุกปัญหาล "เป็นปัญหาลในระดับปานกลาง" ยกเว้นค้ำ่นก้านสภาพและบรรรยาคาศของโรงเรยยนไม่เอื้อคอกการจกกิจกรรมและค้ำ่นคณะครูชากการให้ความร่วมมือ "เป็นปัญหาลระดับน้อย"

ครูผู้สอนชั้นประถมศีกษาปีที่ 2 ได้ปฏิบัติพทาทในก้า่นการเตรียมการสอนอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ในทุกอ่าเภอ และทุกรายพฤตกรรมบงช้

ปัญหาและอุปสรรคในด้านการเตรียมการสอนของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า "มีปัญหายุ่งยากปานกลาง" หากพิจารณาเป็นรายอำเภอ พบว่า อำเภอบางแพ ส่วนฉิ่ง กำเนินสะทว และโพธาราม "มีปัญหาระดับปานกลาง" ส่วนอำเภออื่น ๆ "มีปัญหาน้อย" ถ้าพิจารณาแยกเป็นรายปัญหาพบว่า การขาดเอกสารและตำราสำหรับคนคว่ำและการขาดวัสดุสิ้นเปลืองและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอน "เป็นปัญหาระดับปานกลาง" ส่วนปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ที่เหลือพบว่า "เป็นปัญหาระดับน้อย"

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใ้ปฏิบัติบทบาทในด้านการเตรียมการสอนอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า อำเภอวัดเพลงแห่งเดียวที่ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นประจำ" ส่วนอำเภออื่น ๆ ที่เหลือ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" หากพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใ้ปฏิบัติบทบาททุกพฤติกรรมอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ทั้งสิ้น

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเตรียมการสอนของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า มีปัญหายุ่งยาก "ปานกลาง" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอ "มีปัญหาระดับปานกลาง" หากพิจารณาเป็นรายปัญหาพบว่า พบปัญหา เช่นเดียวกับครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 คือการขาดเอกสารและตำราสำหรับศึกษาคนคว่ำและขาดวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้ประกอบการสอนมากกว่าด้านอื่น ๆ

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใ้ปฏิบัติบทบาทในการเตรียมการสอนอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอและรายพฤติกรรมบ่งชี้แล้วพบว่า ทุกอำเภอใ้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใ้ปฏิบัติทุกพฤติกรรมในการเตรียมการสอนอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" เช่นกัน

ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมการสอนของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า "มีปัญหายุ่งยากปานกลาง" หากพิจารณาแยกเป็นรายอำเภอพบว่า อำเภอสวนฉิ่ง โพธาราม ปากท่อ เมืองฯ กำเนินสะทว "มีปัญหายุ่งยากปานกลาง" ส่วนอำเภออื่นๆ ที่เหลือมีปัญหายุ่งยากในระดับน้อย หากพิจารณาแยกเป็นราย

ปัญหาและอุปสรรคพบว่า การขาดเอกสารและคำร่าสำหรับศึกษาค้นคว้าและการขาดวัสดุ
สิ้นเปลืองและอุปสรรคที่ไร้ประกอบการสอน เป็นปัญหามากกว่าท่านอื่น ๆ เช่นเดียวกับ
ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 4 เพียงแต่เพิ่มท่านเนื้อหาวิชากับเวลาไม่เหมาะสม
ที่จะใช้กิจกรรมท่านประชาธิปไตย

2.2 ท่านการดำเนินการจัดกิจกรรม

ผู้บริหาร ได้ปฏิบัติบทบาทในการนิเทศและติดตามผลการจัดกิจกรรม
อยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ในทุกพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับท่านนี้ ยกเว้นท่าน
พาครูไปทัศนศึกษาโรงเรียนที่จัดกิจกรรมก็เกิน ท่านเดียวที่ผู้บริหารได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ใน
ระดับ "ปฏิบัติเป็นบางครั้ง"

ปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศและติดตามผลการจัดกิจกรรมของ
ผู้บริหารพบว่า "มีปัญหาระดับน้อย" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า อำเภอวังทอง
ส่วนหนึ่ง และดำเนินสะดวก "มีปัญหาระดับปานกลาง" ถ้าพิจารณาเป็นรายปัญหาพบว่าท่าน
ขาดเครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตการสอนและการจัดกิจกรรม "เป็นปัญหาระดับปานกลาง"
ส่วนปัญหาอื่น ๆ เป็นปัญหาน้อย และยังพบว่าท่านครูไม่พยายามใช้วิธีการสอนด้วยวิธี
ประชาธิปไตยนั้น ผู้บริหารในอำเภอจอมบึงพบว่า "เป็นปัญหาน้อยที่สุด"

ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรม ได้ปฏิบัติบทบาทในท่านการดำเนินการจัดกิจกรรม
อยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ในทุกอำเภอ หากพิจารณารายพฤติกรรมบ่งชี้พบว่า
ครูที่ปรึกษาได้ปฏิบัติบทบาทในท่านให้ความยุติธรรมแก่นักเรียนทุกคนในกลุ่ม และมีความ
สัมพันธ์อันดีกับนักเรียนทุกคนในกลุ่ม อยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นประจำ" ท่านอื่น ๆ ที่เหลือ
ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ"

ปัญหาและอุปสรรคในท่านการดำเนินการจัดกิจกรรม ครูที่ปรึกษา
พบว่า "มีปัญหาน้อย" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า ครูที่ปรึกษาในอำเภอดำเนินสะดวก
"มีปัญหาลดปานกลาง" ในขณะที่ทุกอำเภอ "มีปัญหาน้อย" หากพิจารณาเป็นรายปัญหาและ
อุปสรรคพบว่าท่านนักเรียนไม่เข้าใจบทบาทของตนเองและนักเรียนยังไม่มีความสามารถใน
การพูด อภิปราย "เป็นปัญหาลดปานกลาง" ส่วนปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ "เป็นปัญหาน้อย"

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ปฏิบัติบทบาทในการฝึกฝนนักเรียนให้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยต่าง ๆ ดังนี้

การฝึกฝนนักเรียนให้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยโดยการระดม
ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า อำเภอสวนผึ้งและปากท่อ ได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" หากพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้ก็จะพบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ปฏิบัติบทบาทในค่าน เข้าแถวรับสิ่งของตามลำดับก่อนหลัง คำนึงใจ ห่วงใยที่ผู้อื่นกำลังพูด คำนไม่หยิบเอาสิ่งของผู้อื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต คำนปฏิบัติตามข้อตกลงและข้อบังคับที่ได้กำหนดไว้โดยส่วนรวมทั่ว ๆ ไป คำนไม่เข้าไปในสถานที่ส่วนตัวของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต คำนปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มและของโรงเรียน และค่านระมัดระวังไม่ให้สถานที่หรือทรัพย์สินซึ่งของส่วนตัวและของบุคคลอื่น ๆ และของส่วนรวมเสียหายอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นประจำ" ส่วนค่านอื่น ๆ ที่เหลือ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ"

การฝึกฝนนักเรียนให้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยโดยค่านปัญญาธรรม ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า อำเภอวัดเพลง บางแพ และจอมบึง ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นประจำ" ในขณะที่อำเภออื่น ๆ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" หากพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้จะพบว่า ทุกพฤติกรรมครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ปฏิบัติทุกพฤติกรรมอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ"

การฝึกฝนนักเรียนให้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยโดยค่านสามัคคีธรรม ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาแยกเป็นรายอำเภอจะพบว่า อำเภอจอมบึง เพียงแห่งเดียวที่ได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นประจำ" ส่วนอำเภออื่น ๆ ที่เหลือ ปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ"

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า "มีปัญหายุ่งยากน้อย" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอ "มีปัญหาย่อย" และหากพิจารณาเป็นรายปัญหาพบว่า ค่านการนิเทศ

เพื่อปรับปรุงงานการสอนด้านประชาธิปไตยแก่เยาวชน "เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง"
ส่วนปัญหาและอุปสรรคด้านอื่น ๆ พบว่า "เป็นปัญหาน้อย"

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใ้ปฏิบัติบทบาทในการฝึกฝน
นักเรียนให้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย ดังนี้

การฝึกฝนนักเรียนให้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยแก่เยาวชน ครู
ผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ใ้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้า
พิจารณาแยกเป็นอำเภอพบว่า อำเภอวัดเพลงและปากท่อ ใ้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ
"ปฏิบัติเป็นประจำ" ในขณะที่อำเภออื่น ๆ ที่เหลือ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณา
เป็นรายพฤติกรรม พบว่า ด้านตั้งใจฟังขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด ด้านไม่หยิบเอาสิ่งของผู้อื่นไป
โดยไม่ได้รับอนุญาต ด้านปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มและของโรงเรียน และด้านระมัด
ระวังไม่ให้สถานที่หรือทรัพย์สินทั้งของส่วนตัวของบุคคลอื่นและของส่วนรวมเสียหาย เรื่อง
เหล่านี้ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใ้ปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นประจำ" ส่วน
ด้านอื่น ๆ ที่เหลือ ใ้ปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ"

การฝึกฝนให้นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยแก่เยาวชน ครู
ผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใ้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้า
พิจารณาเป็นรายอำเภอ พบว่า อำเภอวัดเพลงแห่งเดียวที่ใ้ปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็น
ประจำ" หากพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ทุกพฤติกรรม ครูผู้สอนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 4 ใ้ปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ทั้งสิ้น

การฝึกฝนนักเรียนให้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยแก่เยาวชน ครู
ผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใ้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้า
พิจารณาเป็นรายอำเภอ พบว่า ทุกอำเภอใ้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็น
ประจำ" และหากพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ทุกพฤติกรรมครูผู้สอนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 4 ใ้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ทั้งสิ้น

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า "มีปัญหาลดอยู่ในระดับน้อย" ถ้าพิจารณาแยกเป็นรายอำเภอ

พบว่า อำเภอจอมบึงและบางแพ "มีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง" ส่วนอำเภออื่น ๆ "มีปัญหายุ่งยากในระดับน้อย" หากพิจารณาเป็นรายปัญหาและอุปสรรค พบว่า คำนึงงานรับนิเทศขอใบโรงเรียนมากเกินไป และค่านการนิเทศเพื่อปรับปรุงการสอนค่านประชาชิปไตยไม่เพียงพอกับความต้องการ "เป็นปัญหาในระดับปานกลาง" ในขณะที่ปัญหาอื่น ๆ "เป็นปัญหายุ่งยากในระดับน้อย"

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ปฏิบัติบทบาทในการฝึกฝนนักเรียนใหน้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยดังนี้

การฝึกฝนใหน้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยค่านการระชม ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาบทบาทเป็นรายอำเภอพบว่า อำเภอบางแพ จอมบึงและบ้านโป่ง ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นประจำ" ส่วนอำเภออื่น ๆ ที่เหลือปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" หากพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมจะพบว่า ค่านเขาแถวรับสิ่งของตามลำดับก่อนหลัง ค่านตั้งใจฟังขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด ค่านไม่หยิบเอาสิ่งของผู้อื่นไปโดยไม่ได้รับอนุญาต ค่านปฏิบัติความซอกกลางของกลุ่มและของโรงเรียน ค่านปฏิบัติความซอกกลางและของบังคับที่กำหนดไว้โดยส่วนรวมทั่ว ๆ ไป และค่านไม่เข้าไปในสถานที่ส่วนตัวของบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นประจำ" ส่วนพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เหลือ ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ"

การฝึกฝนนักเรียนใหน้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยค่านบัญญัติธรรม ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอ พบว่า ทุกอำเภอได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" หากพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ปฏิบัติทุกพฤติกรรมอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" เช่นกัน

การฝึกฝนนักเรียนใหน้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยค่านสามัคคีธรรม ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ปฏิบัติทุกพฤติกรรมอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" เช่นกัน

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า "มีปัญหาน้อย" หากพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า อำเภอ
โศภารามและคำเนินสะดวก "มีปัญหาระดับปานกลาง" ส่วนอำเภออื่น ๆ ที่เหลือ
"มีปัญหาระดับน้อย" ถ้าพิจารณาเป็นรายปัญหาและอุปสรรค พบว่า คำนึงงานรับนิคม
ในโรงเรียนมากเกินไป และค่านักเรียนเพื่อปรับปรุงการสอนด้านประชาธิปไตยไม่
เพียงพอกับความต้องการ "เป็นปัญหาระดับปานกลาง" ส่วนปัญหาค่านอื่น ๆ ที่เหลือ
"เป็นปัญหาระดับน้อย"

2.3 คำนึงการประเมินผลการจัดกิจกรรม

ผู้บริหารได้ปฏิบัติบทบาทในการประเมินผลการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ
"ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาแยกเป็นรายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอผู้บริหารได้
ปฏิบัติบทบาทในการประเมินผลการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" หาก
พิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติบทบาทในทุกพฤติกรรมอยู่ในระดับ
"ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" เช่นกัน

ปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลการจัดกิจกรรม ผู้บริหารพบว่า
"มีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอ ผู้บริหาร
"มีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง" หากพิจารณาเป็นรายปัญหาและอุปสรรค ผู้บริหารพบว่า
ทุกปัญหา "เป็นปัญหาในระดับปานกลาง" ยกเว้นอำเภอบางแพแห่งเดียวที่มีปัญหาใน
ด้านขาดบุคลากรที่มีความรู้ "อยู่ในระดับมาก"

ครูที่ปรึกษากิจกรรมได้ปฏิบัติบทบาทในการประเมินผลการจัดกิจกรรม
อยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอ พบว่า ครูที่ปรึกษา
ในอำเภอบางแพได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นประจำ" ในขณะที่อำเภอวัดเพลง
ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นบางครั้ง" หากพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้
พบว่า ครูที่ปรึกษาได้ปฏิบัติบทบาทในทุกพฤติกรรมบ่งชี้อยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ"
ทั้งสิ้น

ปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลการจัดกิจกรรม ครูที่ปรึกษาพบว่า "มีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอมีปัญหายุ่งยากในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นอำเภอวัดเพลง ปากท่อ และบางแพ "มีปัญหายู่งยากในระดับน้อย" หากพิจารณาเป็นรายปัญหาและอุปสรรคพบว่า ทุกปัญหา "เป็นปัญหาระดับปานกลาง" ยกเว้นค่านักเรียนไม่รับผิดชอบต่อการประเมินผล ค่านเคี้ยวที่ "เป็นปัญหาระดับน้อย"

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ปฏิบัติตามบทบาทในด้านการประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอได้ปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำทั้งสิ้น หากพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ปฏิบัติทุกรายพฤติกรรมอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ทั้งสิ้น

ปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลการเรียนการสอน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า "มีปัญหาระดับน้อย" ถ้าพิจารณาแยกเป็นรายอำเภอ พบว่าอำเภอโพธารามและสวนผึ้ง "มีปัญหาระดับปานกลาง" ส่วนอำเภออื่น ๆ ที่เหลือ "มีปัญหาระดับน้อย" หากพิจารณาแยกเป็นรายปัญหาและอุปสรรคพบว่า ค่านไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดผลพฤติกรรมประชาธิปไตยที่เหมาะสมได้ "เป็นปัญหาระดับปานกลาง" ส่วนปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ที่เหลือ "เป็นปัญหายู่งยากในระดับน้อย"

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ปฏิบัติตามบทบาทในด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ยกเว้นอำเภอบางแพแห่งเดียวที่ปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นบางครั้ง" หากพิจารณาแยกเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ปฏิบัติตามบทบาทในทุกรายพฤติกรรมอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ทั้งสิ้น

ปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลการเรียนการสอนของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า "มีปัญหายุ่งยากในระดับน้อย" ถ้าพิจารณาแยกเป็นรายอำเภอ

พบว่า อำเภอบางแพ จอมบึง และบ้านโป่ง "มีปัญหาระดับปานกลาง" ส่วนอำเภออื่น ๆ ที่เหลือ "มีปัญหายอยู่ในระดับน้อย" หากพิจารณาแยกเป็นรายปัญหาและอุปสรรคพบว่า ท่านไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดผลพฤติกรรมประชาธิปไตยที่เหมาะสมได้ "เป็นปัญหาระดับปานกลาง" ส่วนปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ "มีปัญหายอยู่ในระดับน้อย"

ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ปฏิบัติบทบาทในด้านการประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" หากพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ้างก็พบว่า ทุกพฤติกรรมบ้างที่ครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" เช่นกัน

ปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลการจัดกิจกรรมของครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า "มีปัญหายอยู่ในระดับน้อย" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า อำเภอโพธาราม คำเนินสะควก ส่วนผึ้ง วัดเพลง และเมืองฯ พบว่า "มีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง" ส่วนอำเภออื่น ๆ ที่เหลือ "มีปัญหายอยู่ในระดับน้อย" หากพิจารณาเป็นรายปัญหาและอุปสรรคพบว่า ท่านไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยที่เหมาะสมได้ และท่านไม่มีแนวทางที่ไว้วัดผลประชาธิปไตยในชั้นเรียนที่ชัดเจน "เป็นปัญหาในระดับปานกลาง" ส่วนปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ที่เหลือ "เป็นปัญหาในระดับน้อย"

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ออกจากการศึกษามหาทของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ทำให้ทราบผลดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารโดยมากเป็นชาย มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี ดำรงตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ อยู่ในช่วง 4-10 ปี และมีวุฒิสงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ครูที่ปรึกษา โดยมากเป็นชาย มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 6-10 ปี วุฒิสงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี

ใช้เวลาสอนต่อสัปดาห์ 21-25 ชั่วโมง ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 โดยมากเป็นหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 6-10 ปี วุฒิทางการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี เวลาที่ไรสอนต่อสัปดาห์ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 4 อยู่ในช่วง 21-25 ชั่วโมง ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในช่วง 16-20 ชั่วโมง

จะเห็นได้ว่า ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 มีอายุอยู่ในช่วงวัยของการทำงาน มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน อยู่ในระดับเดียวกัน จึงคาดได้ว่าการปฏิบัติงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา บุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม ควรที่จะได้ปฏิบัติงานใดก็น่าจะเห็นประโยชน์ของโครงการนี้ และสนับสนุนด้วยการปฏิบัติบทบาทของตนอย่างเต็มที่ ส่วนภารกิจในการสอนของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 นั้น ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเกณฑ์โดยทั่ว ๆ ไปของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 4 โดยมากจะเป็นครูประจำชั้นเพียงคนเดียว ส่วนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะเป็นการสอนรายชั่วโมงของครูประจำวิชา จึงทำให้มีชั่วโมงการสอนน้อยกว่าครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 4 ทั้งนี้เพราะต้องรับผิดชอบในตัวนักเรียนเพิ่มขึ้นความวุฒิภาวะที่เจริญขึ้นของนักเรียน ส่วนเนื้อเรื่องจากบทเรียนที่นักเรียนจะต้องศึกษาก็มีลักษณะละเอียดและต้องอาศัยการใ้พิถีพิถันมากขึ้น

2. การปฏิบัติบทบาทและปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน

2.1 ด้านการเตรียมการจัดกิจกรรม

ผู้บริหารได้เตรียมการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ในทุกพฤติกรรมบ่งชี้ และทุกอำเภอ ส่วนปัญหาและอุปสรรค ผู้บริหารพบว่าการมีภารกิจที่รับผิดชอบในหน้าที่มากเกินไป "เป็นปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ"

ครูที่ปรึกษา ได้เตรียมการก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ในทุกพฤติกรรมบ่งชี้ และทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอวัดเพลง

ที่ไคปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นบางครั้ง" ส่วนปัญหาและอุปสรรค ครูที่ปรึกษาเห็นว่า ชาติคำราและเอกสารสำหรับศึกษาค้นคว้า วัสดุสิ้นเปลืองและอุปกรณ์ยังไม่เพียงพอ และนักเรียนมีงานพิเศษรับผิดชอบมากเกินไป "เป็นปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ"

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ไคปฏิบัติตามบทบาท ในการเตรียมการสอน อยู่ในค่าน "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ในทุกพฤติกรรมบ่งชี้และ ทุกอำเภอ ยกเว้นครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในอำเภอวัดเพลงไคปฏิบัติบทบาทอยู่ใน ระดับ "ปฏิบัติเป็นประจำ" ส่วนปัญหาและอุปสรรคครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 พบว่า "มีปัญหากลาง" ในการเตรียมการสอน ถ้าพิจารณาเป็นราย ปัญหาและอุปสรรค พบว่า การขาดเอกสารและตำราสำหรับศึกษาค้นคว้า และการขาด วัสดุสิ้นเปลืองและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอน "เป็นปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ"

จะเห็นได้ว่า บุคลากรทั้ง 3 กลุ่มไคปฏิบัติบทบาทในการเตรียม การสอนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ คือไคปฏิบัติอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ทั้งสิ้น ส่วนด้านปัญหาและอุปสรรคที่พบว่า ผู้บริหารมีภารกิจรับผิดชอบในหน้าที่มากเกินไป ครู ที่ปรึกษาชาติคำราและเอกสารสำหรับศึกษาค้นคว้า และวัสดุสิ้นเปลืองและอุปกรณ์ยังไม่ เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ที่พบว่าขาดเอกสาร และตำราสำหรับศึกษาค้นคว้า และขาดวัสดุสิ้นเปลือง และอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอน เช่นกัน เนื่องจากผู้วิจัยเชื่อว่าผู้ตอบแบบสอบถามไคตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ดังนั้นเมื่อข้อมูลคำตอบของบุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม ชัดแย้งกันเช่นนี้ พอจะสรุปไคว่าการที่ ผู้บริหารไคจัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้ครูไคอ่านอย่างเพียงพอ และ จัดเตรียมวัสดุสิ้นเปลืองและอุปกรณ์ไว้ใช้ประกอบการจัดกิจกรรม ผู้บริหารไคปฏิบัติบทบาท อยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" แต่ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนทั้ง 3 ชั้นพบว่า ยัง ขาดตำราและเอกสารสำหรับศึกษาค้นคว้า และขาดวัสดุสิ้นเปลืองและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการ สอน ผู้วิจัยคาดว่ากรณีที่ผู้บริหารไคจัดหาเอกสารตำราและวัสดุอุปกรณ์นั้นก็อาจจะจัด หาตามที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไคแจกคู่มือการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา ตามคำสั่งที่

ศษ 1404/6399 พร้อมด้วยอุปกรณ์ซึ่งเป็นภาพพิมพ์ประกอบการจัดกิจกรรมจำนวน 1 ชุด

ทั้งนี้ผู้บริหารได้จัดทำให้กับครูแล้ว จึงตอบว่าได้จัดทำอยู่ในระดับเกือบเป็นประจำ ส่วน
ในคานครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนอาจพบปัญหาจากการจัดกิจกรรมและการสอน จึงต้องการ
เอกสาร ตำรา และวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติม หรืออีกนัยหนึ่งครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนต้องการ
ตำรา เอกสาร และวัสดุในลักษณะของการนำมาใช้ จึงตอบว่า "ไม่เพียงพอ"

2.2 คานการดำเนินการจัดกิจกรรม

ผู้บริหารได้ปฏิบัติบทบาทในการนิเทศและติดตามผลการจัดกิจกรรม
อยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ในทุกพฤติกรรมบ่งชี้และทุกอำเภอ ส่วนปัญหา
และอุปสรรค ผู้บริหารพบว่า การขาดเครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตการสอนและการจัด
กิจกรรม "เป็นปัญหามากกว่าคานอื่น ๆ" อำเภอที่ประสบปัญหามากกว่าอำเภออื่น ๆ ได้
แก่ อำเภอวัดเพลง ส่วนนี้และคานเน้นสะควก

ครูที่ปรึกษา ได้ปฏิบัติบทบาทคานการดำเนินการจัดกิจกรรมอยู่ใน
ระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมบ่งชี้พบว่า ให้ความ
ยุติธรรมแก่นักเรียนทุกคนในกลุ่ม และมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนทุกคนในกลุ่มนั้น ครู
ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเป็นประจำ" ส่วนพฤติกรรมบ่งชี้อื่น ๆ ปฏิบัติ
อยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" และในทุกอำเภอครูที่ปรึกษาได้ปฏิบัติบทบาทใน
การดำเนินการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ทั้งสิ้น ส่วนปัญหาและ
อุปสรรค ครูที่ปรึกษาพบว่า "มีปัญหาน้อย" ส่วนคานที่ "เป็นปัญหาในระดับปานกลาง" ได้
แก่ นักเรียนไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง และนักเรียนยังไม่มีความสามารถในการพูด
อภิปราย ส่วนปัญหาอื่น ๆ "เป็นปัญหาในระดับน้อย" ถ้าพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่า
อำเภอคานเน้นสะควกแห่งเดียวที่ "มีปัญหาในระดับปานกลาง" ในขณะที่อำเภออื่น ๆ
ที่เหลือ "มีปัญหาในระดับน้อย"

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ได้ปฏิบัติบทบาทการ
ฝึกฝนนักเรียนให้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยคานคาง ๆ ดังต่อไปนี้

คานการระดม การปฏิบัติบทบาทของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2, 4 และ 6 ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจมากคือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

"ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมซึ่งแล้ว ครูผู้สอนทั้ง 3 ชั้น เน้นการฝึกฝนนักเรียนใหม่พฤติกรรมที่เป็นการปฏิบัติทางกาย เช่น การเข้าแถวรับสิ่งของ ความสำคัญก่อนหลัง การตั้งใจฟังขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด มากกว่าการเน้นทางด้านการพูด หรือแสดงความคิดเห็น เช่น การพูดจาแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และการพูดจา สนิบสนุนหรือคัดค้าน และรวมอภิปรายโดยให้เหตุผลประกอบ

คานปัญญารวม ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ได้ ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ในทุกระดับ ถ้าพิจารณาเป็นรายพฤติกรรม บ่งชี้ พบว่า ครูผู้สอนทั้ง 3 ชั้น ฝึกฝนนักเรียนใหม่ยอมรับทางปัญญามากกว่าการแสดงออก อย่างมีปัญญา เช่น ฝึกฝนนักเรียนใหม่พฤติกรรมคานให้เหตุผลในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม คานเมื่อมีปัญหาไม่ใช้อารมณ์หรือกำลังกายในการแก้ปัญหา และคานเมื่อมีการประเมินผล การทำงาน นักเรียนยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ผลงาน ซึ่งกันและกันมากกว่าคานเมื่อมี กิจกรรมหรือเหตุการณ์ที่ต้องตัดสินใจก็ตามโตตอบ นักเรียนสามารถบอกเหตุผลได้ถูกต้อง

คานสามัคคีธรรม ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ถ้าพิจารณารายพฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า พฤติกรรมที่ครูผู้สอนทั้ง 3 ชั้น ฝึกฝนนักเรียนน้อยกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ คือ การ ร่วมกันพิจารณาผลงานของกลุ่ม เมื่อมีข้อผิดพลาดก็ร่วมกันแก้ไขให้ถูกต้องและดียิ่งขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 พบว่า "มีปัญหาน้อย" ถ้าพิจารณาเป็นรายปัญหาและ อุปสรรคพบว่า การนิเทศเพื่อปรับปรุงการสอนคานประชาธิปไตยไม่เพียงพอกับความ ต้องการ "เป็นปัญหาระดับปานกลาง" ของครูผู้สอนทั้ง 3 ชั้น และมีงานรับผิดชอบใน โรงเรียนมากเกินไป "เป็นปัญหาปานกลาง" ของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6

จะเห็นได้ว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ประชาธิปไตยในโรงเรียนนั้น บุคลากรทั้ง 3 กลุ่มได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ในการปฏิบัติบทบาทของตน เพียงแต่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติบทบาทของ ตนทำให้เห็นว่า ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูผู้สอน ยังขาดการประสานงานกันที่

เพราะในขณะที่ผู้บริหารตอบว่า โจทย์การนิเทศและติดตามผลการจัดกิจกรรม ครูผู้สอน ทั้ง 3 ชั้นยังพบว่าการนิเทศเพื่อปรับปรุงการสอนค่านิยมประชาธิปไตยยังไม่เพียงพอกับความต้องการ ผู้วิจัยพบว่า จากการที่ครูผู้สอนได้ปฏิบัติบทบาทในการฝึกฝนนักเรียนให้มีวิถีชีวิตประชาธิปไตยค่านิยมวัฒนธรรม ภูมิปัญญาธรรม และสามัคคีธรรม นั้น ครูผู้สอนได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติเกือบเป็นประจำ แต่ครูที่ปรึกษาซึ่งจัดกิจกรรมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนพบว่า นักเรียนไม่เข้าใจบทบาทของตนเองและไม่มีความสามารถในการพูด อภิปราย ซึ่งอาจเป็นเพราะครูผู้สอนเป็นผู้สั่งสอนให้เด็กปฏิบัติตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยมากกว่าการปฏิบัติวิถีชีวิตประชาธิปไตยจากการใช้กระบวนการกลุ่มให้นักเรียนไตร่ตรองกันใช้ความคิด ระดมสมอง เพื่อกำหนดขึ้นมาเอง

2.3 คำนการประเมินผลการจัดกิจกรรม

ผู้บริหารได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลการจัดกิจกรรมพบว่า "เป็นปัญหาระดับปานกลาง"

ครูที่ปรึกษา ได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ส่วนปัญหาและอุปสรรคพบว่า "มีปัญหาระดับปานกลาง" ถ้าพิจารณาเป็นรายปัญหาพบว่า ทุกปัญหา "เป็นปัญหาระดับปานกลาง" ยกเว้นค่านิยมนักเรียนไม่รับผิดชอบต่อการประเมินผลเป็น "ปัญหาระดับน้อย"

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ได้ปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ในทุกพฤติกรรมบงช้และทุกอำเภอ ส่วนปัญหาและอุปสรรค พบว่า ครูผู้สอนทั้ง 3 ชั้น "มีปัญหาระดับน้อย" ถ้าพิจารณาเป็นรายปัญหาพบว่า ค่านิยมไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยที่เหมาะสมได้ "เป็นปัญหาระดับปานกลาง" ของครูผู้สอนทั้ง 3 ชั้น และค่านิยมไม่มีแนวทางที่ไว้วัดผลประชาธิปไตยในชั้นเรียนที่ชัดเจน "เป็นปัญหาระดับปานกลาง" ของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพียงชั้นเดียว ส่วนปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ที่เหลือ "เป็นปัญหาระดับน้อย"

จะเห็นได้ว่าในการประเมินผลการจัดกิจกรรมนั้น ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 พบว่า ได้ปฏิบัติตามทฤษฎีในระดับ "ปฏิบัติเกือบเป็นประจำ" ทั้งสิ้น ส่วนปัญหาและอุปสรรค ผู้บริหารพบว่า คานชาค เครื่องมือที่ชำรุดและประเมินผลการจัดกิจกรรม คานชาคบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ และคานชาคเครื่องมือติดตามและประเมินผลการทำงานของครู "อยู่ในระดับปานกลาง" ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรม พบว่า คานชาคแนวทางในการประเมินผลเป็นแนวเดียวกัน คานชาคเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผล และคานชาคเครื่องมือที่ชำรุดและประเมินผลไม่เหมาะสม "เป็นปัญหาในระดับปานกลาง" ส่วนครูผู้สอนพบว่า คานชาคไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยที่เหมาะสมได้ และไม่มีแนวทางที่ชำรุดผลประชาธิปไตยในชั้นเรียนที่ชัดเจน "เป็นปัญหาระดับปานกลาง" ปัญหาจากการประเมินผลที่บุคลากรทั้ง 3 กลุ่มพบว่า เป็นปัญหานั้น มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา เพราะถ้าครูผู้สอนไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมประชาธิปไตยที่เหมาะสมได้ และไม่มีแนวทางที่ชำรุดผลประชาธิปไตยในชั้นเรียนที่ชัดเจน ถึงแม้จะเป็นปัญหาระดับปานกลาง แต่ก็หมายถึงครูผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดแนวทางในการวัดผล และสร้างเครื่องมือในการวัดพฤติกรรมประชาธิปไตย ตามความเข้าใจของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับครูที่ปรึกษาที่มีปัญหาเดียวกัน และยังพบว่า ไม่มีเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ในการประเมินผล ดังนั้นในการประเมินผลจึงอาจจะตั้งเกณฑ์ขึ้นเป็นครั้ง ๆ ไป เพราะไม่มีเกณฑ์ที่ใช้เป็นมาตรฐาน ผู้บริหารพบว่า มีปัญหาคานชาคเครื่องมือที่ชำรุดและประเมินผลการจัดกิจกรรม คานชาคบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ และคานชาคเครื่องมือติดตามและประเมินผลการทำงานของครู อยู่ในระดับ "เป็นปัญหาลดปานกลาง" ทั้งสิ้น ซึ่งก็หมายถึงผู้บริหารได้ประเมินผลการจัดกิจกรรมตามความเข้าใจของตนเองเพราะ ขาดบุคลากรที่เป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ ผู้บริหารจึงมิได้ให้แนวทางในการประเมินผลการจัดกิจกรรมแก่ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน และยังไม่มีการสร้างเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลการทำงานของครู จึงทำให้ไม่มีการติดตามทวนครูที่ปรึกษาและครูผู้สอน ใช้เกณฑ์ใด ในการประเมินผลการจัดกิจกรรม

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า บุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม ได้ปฏิบัติบทบาทของตนเองอย่างดีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา เพียงแต่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรีนั้น ยังขาดการประสานงานในการปฏิบัติบทบาทของบุคลากร ทั้ง 3 กลุ่มคือ ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูผู้สอน ในด้านการเตรียมการจัดกิจกรรม ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม และที่ผู้วิจัยเห็นว่าสำคัญที่สุดในการวิจัยครั้งนี้คือ ด้านการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรม เพราะไม่มีผู้ที่มีความรู้ความชำนาญที่จะสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมในโรงเรียน และไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินผลประชาธิปไตยในชั้นเรียน จึงทำให้ขาดข้อมูลที่จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม ทราบขอบบ่ง เพื่อที่จะนำไปพิจารณาหาวิธีปรับปรุงการจัดกิจกรรมให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทรวมทั้งปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ดังได้สรุปไว้ในตอนต้นแล้ว เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติบทบาทในการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนต่อไป ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะแนวทางแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

ระดมปฏิบัติ

โรงเรียน

ผู้บริหารควรจัดประชุมครู เพื่อกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการปฏิบัติบทบาทในการจัดกิจกรรมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการปรับปรุงการจัดระบบการบริหาร สื่อการเรียนการสอน และพาครูไปทัศนศึกษา ที่โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรม แล้วนำผลจากการไปทัศนศึกษามาอภิปราย เพื่อปรับปรุงให้เหมาะกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียนของตน

ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอน ควรปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่สามารถแก้ไขร่วมกันได้ ในการฝึกฝนนักเรียนให้ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรม ด้วยวิธีประชาธิปไตย เช่น การให้นักเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทในกลุ่ม การประชุมวางแผน การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้และการประเมินผล การปฏิบัติงาน ทั้งนี้คณะครูอาจช่วยกันสอนตามความถนัด ความสนใจ ในการสอนด้วยวิธีประชาธิปไตย การส่งเสริมซึ่งกันและกัน ส่วนที่สำคัญที่สุดคือ ต้องใช้แนวทางการประเมินผลให้สอดคล้องเป็นแนวเดียวกันทั้งโรงเรียนในการจัดกิจกรรมทั้งนอกและในชั้นเรียน โดยใช้เกณฑ์ที่ได้จากการประชุมตกลงกันไว้ก่อนแล้ว

กลุ่มโรงเรียน

ในการประชุมคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประจำเดือนบางครั้งกลุ่มโรงเรียนอาจจัดให้มีการสัมมนาเพิ่มเติมจากการประชุมในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสพการณ์ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมของแต่ละโรงเรียนในกลุ่ม ทั้งนี้อาจเชิญศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญด้านนี้โดยตรงมาร่วมประชุม สัมมนาด้วย เพื่อจะได้กำหนดทิศทางในการปฏิบัติของแต่ละโรงเรียนให้สอดคล้องกัน และเป็นการแก้ไขปัญหาร่วมกันของแต่ละโรงเรียนที่อาจจะมีปัญหาคล้ายกันหรือแตกต่างกัน เช่น การขาดค่ารถและเอกสารสำหรับคนคว่ำ กลุ่มโรงเรียนอาจจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหานี้ด้วยการจัดพิมพ์วิธีการ โดยย่อและมีการปฏิบัติจริงด้วยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่เชี่ยวชาญด้านนี้มาร่วมวางแผนและดำเนินการจัดการประชุมปฏิบัติการ และมีการรายงานผลไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อรายงานและขอความช่วยเหลือในสิ่งที่กลุ่มไม่สามารถดำเนินการได้ต่อไป

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ควรนำผลการสัมมนาของแต่ละกลุ่มโรงเรียนมาศึกษาและกำหนดเป็นแผนงานหรือโครงการช่วยเหลือ สนับสนุน โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน ในด้านการให้ความรู้หรือคำอื่น ๆ ที่ยังเป็นปัญหา และช่วยพัฒนาในสิ่งที่ได้ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะพัฒนาให้เป็นกิจกรรมหลักของโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนให้แก่นัก ทั้งนี้การเสนอผลการพิจารณาให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พิจารณาช่วยเหลือโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนต่อไป

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ควรติดตามผลการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน ทั้งนี้อาจจะศึกษาจากรายงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับการช่วยเหลือ แก้ปัญหาและสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ นอกจากนั้นอาจพิจารณาผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่มีผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนที่เข้ามาพัฒนาเป็นโรงเรียนตัวอย่างที่มีกิจกรรมหลากหลายในของแต่ละกลุ่มโรงเรียนมารวมอยู่ในโรงเรียนตัวอย่างให้ได้มากที่สุด โดยมีการสนับสนุน คัดค้าน กุศล อย่างใกล้ชิด ในด้านการให้ความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาของผู้ปฏิบัติ แล้วจึงสัมมนาถึงผลการจัดกิจกรรมของโรงเรียนตัวอย่างเหล่านั้น

ระเบียนนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1. ควรสนับสนุนให้โรงเรียนใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนเช่น การดำเนินการตามโครงการอาหารกลางวัน โครงการสหกรณ์ในโรงเรียน ฯลฯ ทั่ววงการให้ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ใฝ่ปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมระบบประชาธิปไตยในโรงเรียนให้มากขึ้น

2. ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน อย่างรีบด่วน เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียน มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมที่ี ตลอดจนช่วยแก้ปัญหาและช่วยพัฒนาการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยลักษณะเดียวกันนี้ในเขตการศึกษาอื่น ๆ บ้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลมากและชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยหาความสัมพันธ์ของการปฏิบัติบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน

3. เนื่องจากการวิจัยด้วยการใช้แบบสอบถาม มีข้อมูลที่ไมชัดเจนหรือขัดแย้งกันอยู่บ้าง การศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา จึงควรวิจัยด้วยวิธีอื่นซึ่งได้ข้อมูลที่ละเอียดขึ้นเช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การศึกษาเอกสารและสื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น